

Кємова Я. Р.,

*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Запровадження нового механізму бюджетного регулювання змінило систему збалансування всіх місцевих бюджетів на горизонтальне вирівнювання податкоспроможності територій, залежно від рівня надходжень на одного жителя. Лєвова частка бюджетних коштів залишається у повному розпорядженні місцевих органів влади. Реформа міжбюджетних відносин стимулює територіальні громади ефективніше наповнювати бюджети, поступово переходити на самозабезпечення та планувати видатки. Органи місцевого самоврядування самостійно вирішують, на які цілі та потреби направляти фінансові ресурси, що вкрай необхідно для розвитку громад.

Місцевим бюджетам відводиться головне значення у соціально-економічному розвитку територій, адже з них здійснюється фінансування закладів освіти, культури, охорони здоров'я населення, засобів масової інформації; також фінансуються різноманітні молодіжні програми, здійснюються видатки на житлово-комунальне господарство тощо. Через видаткову частину місцевих бюджетів перерозподіляється близько 12% ВВП, за даними 2019 року [1].

Перспектива інфраструктури залежить від того, наскільки ефективним і стабільним є процес формування бюджетних коштів.

Розгляду питань щодо формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах децентралізації приділяли увагу науковці, до числа яких належать: Ю. А. Кормишкін [2], І. І. Червен [3], Т. І. Лункіна [4], І. А. Попова, М. В. Демченко [5], Н. А. Степанюк [6], А. С. Полторак [7] та ін.

Місцевий бюджет – це фонд фінансових ресурсів, що мобілізується й витрачається на відповідній території. Базисом фінансових ресурсів, місцевого управління, складають доходи місцевих бюджетів на відповідних територіях, але протягом останніх років, їх частка зменшується. Це свідчить про те, що на місцеві органи управління перекладається виконання великої кількості зобов'язань у сфері соціально-економічного розвитку територій. Основна частина місцевих бюджетів сформована за рахунок міжбюджетних трансфертів, питома вага місцевих податків і зборів залишається вкрай низькою, що свідчить про відсутність податкової бази формування місцевих бюджетів [8; с. 11].

Спостереження бюджету певних регіонів свідчить про те, що джерелом формування фінансових ресурсів є інвестиції, а також дохідна частина від діяльності підприємств.

Значний вплив на формування бюджету в містах, регіонах, селищах має населення. Збільшення зайнятого населення, своєчасна оплата праці, дозволяє зменшити затратну частину місцевих бюджетів.

На жаль, сьогодні місцеві бюджети мають не найкраще становище, саме це заважає виконанню таких завдань як: залежність від державного бюджету, тінізація, непрозорість бюджетних відносин у наданні фінансової допомоги з центральних органів влади.

Важливим аспектом є становлення фінансово-економічної самостійності органів місцевого управління, їх професійне забезпечення, що дозволяє гарантувати дотримання режиму законності у своїх діях.

Отже, збільшення дохідної частини місцевого бюджету має відбуватися разом зі скороченням видаткової. Для досягнення цього необхідно укріпити комунальний сектор економіки у містах, областях і районах та збільшити кількість малих підприємств. Саме це сприятиме збільшенню доходів місцевих бюджетів й зменшенню видаткової частини в частині соціального навантаження.

Список використаних джерел:

1. Статистичний щорічник України за 2018 рік. Київ: ТОВ «Август Трейд». 2018 С. 29-52.
2. Кормишкін Ю. А. Роль міських об'єднаних територіальних громад у розвитку сільських територій. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2019. Вип. 2.
3. Червен І. І. Реформа децентралізації і розвиток сільських територій в Україні. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2019. Вип. 2.
4. Лункіна Т. І. Сучасний стан процесу децентралізації та перспективи її розвитку в Україні. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*, №19 (2020), 114-119.
5. Попова І. А., Демченко Н. В.. Інструменти імплементації об'єднаних територіальних громад: світовий досвід. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*, №19 (2020), 155-161.
6. Степанюк Н. А. Децентралізація в системі управління національною економікою. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*, №7 (2018).
7. Полторак А.С. Оптимізація податкової політики в умовах фіскальної децентралізації в Україні. *Електронне наукове видання з економічних наук «Modern Economics»*, №2 (2017).
8. Мельничук Н. Ю. Механізм управління формуванням та використанням фінансових ресурсів на місцевому рівні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Наукові праці НДФІ*. 2008. №3. С. 41-52.

Науковий керівник: **Мікуляк К. А.**, асистент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна